

pretpostavlja opširno usmeno tumačenje. Uslijed toga je i građa vrlo pregledna, ali kod dubljih složenih argumenata baš ta preglednost »ubija« — iako to zvuči paradokсно. Iskustvo uči, da su zbiti pregledni argumenti od veće vrijednosti onda, kad ih pojedinac sam za sebe sastavlja na osnovi opširnije građe. Ovim diram u jedan didaktični problem, u kojem ćemo uvijek tražiti nove mogućnosti, a u kojem se nećemo nikad moći sasvim složiti.

U ostalim dijelovima knjige sadržana je tradicionalna nauka o biti Božjoj i o djelovanju Božjem. Kad bi cijeli traktat o biti Božjoj za ishodište imao tezu, da je Bog čisti čin (actus purus), dao bi se ovaj dio još jednostavnije prikazati. Vrlo ugodno iznenađuje činjenica, da pisac na odgovarajućim mjestima vodi računa o psihološkim momentima naše spoznaje Boga. Kazalo imena i stvari kao i kratak pregled bibliografije povećaju upotrebljivost i vrijednost knjige, koja je pored Donatovog priručnika najbolja i najsavremenija teodiceja na latinskom jeziku za slušače bogoslovskih fakulteta i učilišta (djelo isusovca Descoqsja je za slušače preopširno).

Dr. Vilim Keilbach

Maurice Zundel: Nutarnje Evandjelje. Preveo Zbor franjevačkih bogoslova »Duns Scot«, Zagreb 1941., Kaptol 9. Cijena 20.— Kn broširano.

Jedan od najvažnijih sadašnjih katoličkih pisaca zacijelo je Maurice Zundel. Njegova djela »Le poème de la Sainte Liturgie«, »Recherche de la Personne« i »Evangile intérieur« doživjela su u kratko vrijeme više izdanja bilo u izvorniku bilo u prijevodima. U izdanju »Knjižnica Franjevačke Omladine« dobili smo ovih dana i mi Hrvati prijevod Zundelova »Evangile intérieur«¹. »Evangile intérieur« nije teološka rasprava, ni filozofska analiza, ni ezegetsko obrazloženje. Ono je skup predavanja, održanih na radiostanici u Luxembourg, u kojima se iznose načela kršćanstva s gledišta ne kanonsko-disciplinarnog nego s gledišta religiozno-životvornog.

Njime će se obilno moći poslužiti naše svećenstvo, da upozna i produbi mistiku, koju službeno predstavlja. Naročito bi ga morali uzeti u ruke naši katehete, jer u socijološkom momentu Zundel stručno govori o vjerskom odgoju. Radosno će ga primiti i naši katolički laici — oni, koji su se, premda upućeni na same sebe, ipak dovinuli, do više religijske spoznaje, jer u njem nalaze svećeničkim perom opravdane misli, koje neopravdano prikrivaju radi općeg našeg religioznog mentaliteta. A svi oni, koji ne će da u svome životu budu jedino potrošači, svi oni, koji teže za istinom, ljepotom i ljubavlju, oni će u Zundelovu djelu naći put, kojim treba da krenu, da tražeći odgovor na svoje težnje sretnu svoga Gospodina.

Naročito priznanje treba dati franjevačkoj omladini, koja nam je dala prijevod Zundelova »Evangile intérieur«. Tko pozna Zundelov riječnik i stil, tko поблиže pozna francusku periodu, kad bude čitao hrvatski prijevod, znat će procijeniti trud, što su ga franjevački bogoslovi uložili u prevodenje.

Budući da smo mi Hrvati katolici na jugoistočnoj periferiji Evrope. naše oči moraju biti skrenute prema Zapadu. Na Zapadu, bio on kakav mu drago, ipak ćemo naći više duhovnosti nego što bi nam je pružio cijeli bizantinsko-azijski Istok zajedno.

Miroslav Grdan.

Carbone (Sac. Caesar, Sacrae Theologiae ac Eloquentiae Professor). **Circulus philosophicus seu obiectionum cumulata collectio iuxta methodum scholasticam.** Vol. IV. Psychologia. 1938, pag. VIII-888. Lib. It. 30.— Casa Editrice Marietti, Via Legnano, 23 — Torino (Italia).

Marni sakupljač a djelomično i sastavljač filozofskih objeacija, Caesare Carbone, daje nam u ovoj knjizi objeacije koje obuhvaćaju psihologiju. Kolikogod je ovakav rad s naučnog strogog gledišta nezahvalan, jer ne pruža nikakvog sistematskog obrazlaganja i utvrđivanja gradiva, toliko je s praktične strane neobično koristan. Zasluga je pisca upravo u tome što se je odlučio na ovaj, može se reći donekle fastidiozan ali ipak jedinstven rad, da naime u formi objeacija pređe cjelokupnu filozofiju. Koliko nam je poznato ovakve opsežne zbirke objeacija dosad uopće nismo imali. Cilj djela nije izravno utvrđivati filozofske zasade, nego izložiti samo prigovore, a zatim ih pobiti i konačno prema potrebi rastumačiti. Pisac izbjegava suvišnosti i osvrće se, bar uglavnom, samo na ozbiljne prigovore. Drago nam je napomenuti, da autor zastupa autentičnu Tominu nauku, vodeći uostalom računa o suvremenom filozofskom razvitku.

Ako se uzme u obzir, da se većina suvremenih filozofskih prigovora kreće upravo na području psihologije, lako je ocijeniti korist djela, koje se na te prigovore osvrće i jasno ih rješava. Istina, pisac je ostao pretežno u racionalnoj psihologiji, ali prigovori i odgovori koje on iznosi dodiruju, barem indirektno, i rezultate eksperimentalne psihologije. Time dakako ne velimo da izravno diskutiranje i nekih problema iz ove posljednje (napose u vezi s psihologijom religije) ne bi bilo poželjno. No pisac je očito ne samo u pojedinostima, nego i u cjelini mislio na ono što u uvodu veli: *Quidquid praecipies, esto brevis...* Blizu devetsto stranica to je za jedan svezak dosta.

Knjiga je namijenjena u prvom redu studentima, ali će nesumnjivo i mnogome profesoru, pri organiziranju disputa, prikratiti posao i uštedjeti mnogo vremena.

D. G.

Lazar Rüssel: Odgoj savjesti po nauci sv. Ivana Krizostoma. Zagreb 1941. 8°. Strana 87, cij. Kuna 30.—.

Savjest je praktični sud uma našega o čudorednoj vrijednosti konkretnoga čina. Savjest treba da je istinita i sigurna. Istinita je kad sudi o stvari odnosno činu onako, kakav je on u sebi. A sigurna je kad postavlja sud bez straha, da bi mogao biti kriv.

Savjest je prva i najbliža norma za prosuđivanje ljudskih čina. Ona je pravilo, koje određuje, da li je neki čin dobar i prema tome dopušten, ili je zao i zato nedopušten. Ona zapovijeda što i kada imamo činiti; ona zabranjuje pojedine čine i radi toga smo ih dužni propustiti. Svaki, dakle, čin u našem životu; sve, što poduzimamo u našem praktičnom radu, treba da najprije podnese kritiku naše savjesti. Tek nakon kri-